

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ШЕСТА ИЗВЪНРЕДНА СЕСИЯ
1956 г.

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА „Г. ДИМИТРОВ“ — СОФИЯ

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Събота, 30 юни 1956 г.

(Открито в 9 ч.)

В 9 часа в заседателната зала на Народното събрание влизат вицепрезидентът на Република Индия д-р Сарванали Радхакришнан, председателят на Президиума на Народното събрание Георги Дамянов, председателят на Министерския съвет Антон Югов и членовете на Министерския съвет. Всички народни представители стават прави и продължително ръкопляскат.

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват необходимият брой народни представители.

Откривам заседанието на Народното събрание, което е свикано за днес на шеста извънредна сесия с указ на Президиума на Народното събрание № 179 от 16 юни 1956 г.

Обявявам шестата извънредна сесия на Народното събрание за открита.

До Бюрото на Народното събрание са постъпили следните предложения и законопроекти за разглеждане от Народното събрание в настоящата сесия, а именно:

1. Предложение от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за избиране член на Президиума на Народното събрание.

2. Предложение от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за избиране член на законодателната комисия на Народното събрание.

3. Законопроект за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети.

4. Законопроект за изменение на Закона за авторското право.

5. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места и

6. Законопроект за уреждане на някои въпроси по пенсията.

От името на Бюрото на Народното събрание предлагам горните предложения и законопроекти да бъдат включени в дневния ред на сесията както бяха прочетени.

Има ли други предложения по дневния ред? — Няма.

Които другари народни представители са съгласни с прочетения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Другарки и другари народни представители! Между нас присъства като гост на Народното събрание на нашата страна вицепрезидентът на Република Индия господин д-р Сарвапали Радхакришнан. Позволете ми да го приветствувам сърдечно от ваше име и от името на целия български народ. (*Продължителни ръкопляскания*)

Днес нам се падна голямата чест да приемем в нашата среда вицепрезидента на Република Индия и председател на Съвета на щатите — многоуважавания господин д-р Сарвапали Радхакришнан. Позволете ми от името на Народното събрание и от името на целия български народ да приветствувам най-сърдечно нашия високопоставен гост, представител на велика, миролюбива и независима Индия, и заедно с това да изразя нашите най-топли чувства и симпатии към доблестния и свободолюбив индийски народ, който неотклонно и твърдо върви по пътя на мира и прогреса.

Нашата радост е особено голяма не само поради това, че в България пристига за пръв път отговорен ръководител на младата Индийска република, но още и затова, че наш гост е именно господин Радхакришнан, чието име е добре познато на българската общественост. Господин Радхакришнан е бележит син на великия индийски народ, пламенен патриот на своята родина, борец против колониализма, за свободна и независима Индия. Едновременно с това господин Радхакришнан е виден деец на индийската наука и култура. Изпод неговото перо са излезли досега редица крупни философски трудове.

Както правителството на Народна република България, така и целият наш народ високо ценят миролюбивата вън-

шна политика на правителството на Република Индия, възглавявано от големия борец и един от създателите на нова Индия — господин Джавахарлал Неру.

Ние със задоволство и чувство на голямо уважение отбелязваме големия принос на индийското правителство за прекратяването на войната в Корея и възстановяване на мира в Индокитай, за намаляване на международното напрежение въобще.

Другари и другарки народни представители! Прокламирайте за пръв път от Република Индия и Китайската народна република пет принципа за мирно съвместно съществуване между страните с различен обществен и държавен строй — световно известните „панча шила“, получиха, както знаете, горещото одобрение на цялото миролюбиво човечество, в това число и на българския народ.

Както правителството на Република Индия, така и правителството на Народна република България изграждат последователно своите отношения с другите държави на принципите на взаимно зачитане на териториалната цялост и суверенитет, на ненападение и ненамеса във вътрешните работи, на равенство и взаимна изгода, на мирно съжителство — принципи, залегнали в решенията на Бандунгската конференция, един от инициаторите и организаторите на която беше Република Индия.

От друга страна отрицателното отношение на Индия към политиката на „студената война“ и от „позицията на сила“, нейното становище по такива извънредно важни международни проблеми като разоръжаването, забраната на оръжието за масово унищожение и колективната безопасност спечелиха горещите симпатии и поддръжка на всички миролюбиви народи в света. Предложението на Индия за организиране на колективна безопасност в Азия среща подкрепата на миролюбивите хора не само в Азия, но и в другите континенти.

Индия непоколебимо стои на позициите за мирно уреждане на корейския и индокитайския въпроси, отстоява законното право на Китайската народна република да заеме своето място в Организацията на обединените нации.

Тази политика на индийското правителство ние приветствуваме от все сърце, защото мирът е наша цел. (Ръкопляскания)

Макар и да съществуват от кратко време, отношенията между Република Индия и Народна република България се развиват плодотворно. Те се изграждат на приятелска основа, на базата на взаимно разбирателство, доверие и изгода. Неотдавна между двете страни в резултат на водените с на-

ша търговска делегация преговори в Делхи беше подписана спогодба за стокообмен и плащания между България и Индия със срок 31 декември 1959 г. Тази спогодба ще допринесе несъмнено за разширяването на търговията между двете страни в интерес на нашите народи. Направени са вече и първите стъпки в областта на културния обмен.

Ние уверяваме многоуважаемия господин вицепрезидент в голямия интерес и внимание, с които българската общественост се отнася както към древната, така и към съвременната индийска култура. Случаите, при които досега произведенията на творческия гений на индийския народ са ставали достояние на нашия народ, са се превръщали в истинско културно събитие, в манифестация на дружбата между индийския и българския народи.

Уважаеми господин вицепрезидент на Република Индия! Разрешете ми да Ви уверя още веднаж в симпатиите, с които българският народ следи усилията и благородния стремеж на великия индийски народ за икономическо развитие и културен прогрес, след като с цената на много прекеждия и жертви в борбата срещу колонизаторите той извоюва своята политическа и национална независимост.

България и Индия географски са наистина далече една от друга, но това не пречи на техните народи да вървят плътно един до друг в борбата за мир и прогрес. Не бива да има никакво съмнение, че по-нататъшното развитие и укрепване на държавните, търговските и културните връзки между двете страни ще спомогне за още по-близкото опознаване и сближение на нашите народи в името на мира и международното сътрудничество.

Да живее великата Република Индия! *(Ръкопляскания)*

Да живее нейният свободолюбив народ! *(Всички народни представители стават прави и продължително ръкопляскаат)*

Да живее българо-индийската дружба и сътрудничество!

Да живее мирът в целия свят! *(Продължителни ръкопляскания)*

Думата има вицепрезидентът на Република Индия господин д-р Сарвапали Радхакришнан.

Dr. Sarvapalli Radhakrishnan: *(from the tribune, all M.P.'s standing and welcoming him with continuous applause)* Mr. President, honourable Members of the Presidium and the Government of Bulgaria, and Members of the National Assembly,

I am grateful to you for your very generous words about our country, its aims and aspirations, and its little work on behalf of peace. You have referred, in broad terms, to the agreement with regard to the fundamental aims and methods of our two countries.

We are aiming at the achievement of a democracy. Gradually, by different spurts of the revolutionary movement, the French, the Americans and the Soviets have come to recognise that we must work for the development of the ordinary man. The privileges which were limited to the kings, or the nobles or the upper classes, are to be extended to all people, irrespective of race, religion, class or nationality. The development of the human individual is the aim of Democracy. If the individual is to flourish, you must remove from him not only the restraints of political disfranchisement, but also the restraints imposed by poverty, hunger, illiteracy and disease. A democracy, therefore, is an instrument for social and economic revolution. Governments are the means to the achievement of this end. Whatever methods we may adopt, our goal is the same. We aim at establishing a socialistic structure of society and for that, we are adopting all the means available within the framework of our constitution. We have faith in the democratic methods which enabled us to achieve political independence, to integrate our country by the abolishing of the princes, and to introduce agrarian legislation, by restricting the authority and power of the landlords. We hope, by the same methods, to establish a real, social and economic democracy. The method of democracy is opposed to the military or the coercive method. If we have an opponent to fight, we try to discuss with him, negotiate with him, and come to an agreement with him. We do not wish to hit him on the head. The democratic approach is different from the military approach. So it is that as you, Mr. President, said, we are trying to adopt the democratic processes with regard to the settlement of international disputes. If there are conflicting interests in the world, we do not wish to have them decided by the weapons of war. We wish to settle them by the methods of peace. Our international policy of peaceful coexistence is a reflection of our national policy of peaceful settlement of domestic disputes. As your President has just indicated, most nations are now coming to recognise the validity of peaceful coexistence, non-aggression, mutual benefit, non-interference, etc. Many of our prophets in the past have aimed at the establishment of a world community. Confucius, the great Chinese seer, said, «Under heaven, one family». Christian gospels declare «On earth, one family». But this remained a dream of the prophets, and not a living reality. Today factors of science and technology have brought the world together into a physical neighbourhood. What happens in one part of the world, affects the rest of the world. If one nation suffers, all suffer to some extent or the other. These very methods of science and technology have placed before mankind a crisis. In an aerial bombardment, you have no distinctions between front and rear, or between combatants and civilians. In a thermo-nuclear bombardment, there will be no distinction between nations. There is no use our competing for leadership in these weapons. Therefore it is, we

have come to realise, that resort to war in the modern context will be a suicidal folly. Therefore, it is that by the instinct of survival, we have set up what is called the United Nations Organisation, but, unfortunately, it is not functioning as it should. It is due to certain fundamental defects in its present working. Firstly, it is not universal in scope. Only last year 16 nations were admitted into its membership. Yet, great nations like China and Japan are out of it. In yesterday's newspapers, we read that the Ambassadors of China and America met at Geneva, but this meeting could not take place under the auspices of the United Nations. To that extent, the work of the United Nations is diminished in its effectiveness. Mr. Churchill, noting the recent trends in the Soviet Union, on the 10th of May, mentioned that a Grand Alliance should be established for the preservation of peace, which should include the West European States, the U.S.A., and the British Commonwealth, but added that it should not exclude the Soviet Union and East European states. Therefore, it should be our ambition to make the United Nations as universal as possible. Until it becomes universal, great problems will have to be decided outside its scope and that will be inflicting a great injury on the United Nations itself. The second defect of the United Nations is that it is broken up into blocs or groups. Problems are not decided on questions of merit, but on grounds of interests of the groups. Expediency supercedes moral considerations. The United Nations was intended to be a method for settling peacefully international disputes. But it got transformed into a collective security system, but even this is not used consistently. Collective security was invoked in Korea, but not in Guatemala. In other words, it is not functioning as an universal organisation in the interests of world peace. We are condemned as being neutral. We are not neutral, so far as peace, democracy, and progress are concerned. We are pledged to the establishment of these on earth. If we are non-aligned, it is to help to bring the two blocs nearer each other. If there were not a nation like India, one would have had to be invented. In other words, India, by her policy of non-alignment, by trying to understand both sides, bringing them nearer each other, is doing more useful service. We believe that pacts and alliances are the stuff of which wars are made. By preparing men's minds for these eventual conflicts, by asking them to enter into military alliances, we condition men's minds for a conflict, which, in the present context, will be a grave disaster to humanity. Therefore it is that we oppose every pact which is military in its character. We do not believe that peace can be prepared for by the methods of war. We cannot talk of peace and yet prepare diabolic weapons. That is why we ask for an elimination of weapons, for disarmament, and for peaceful settlement of the disputes. The third principle why the United Nations has failed, is that it has not become an instrument for peaceful change. The world cannot remain half-free and half-

slave, half well-fed and half starving. The great nations of Asia and Africa are in the upward slant. They want to get rid of every kind of exploitation, political, economic and racial. It is the duty of the United Nations to assist these countries to liberate themselves from their present subjection. But, when problems of this character are discussed in the United Nations, we are evasive. That is why people suspect the working of the United Nations. It must become universal. It must get rid of military pacts and alliances. It must assist under-privileged countries to grow. Democracy is not merely for individuals; it is meant for nations. We must treat all nations with dignity and respect, and help them to grow. This is not a time for hurling accusations against one another. No nation has a clean record. Let him who is without sin cast the first stone. We must pass through a united mood of humility, self-examination and self-renewal. We are born to love, not hate, to live and not to get destroyed. A world, which is so sick with fear, suspicion, misunderstanding and jealousy, should get rid of its past nightmares and adopt an attitude that the highest values are laughter, music, joy, architecture, art, literature, philosophy, etc., and not diplomacy, war, pacts, alliances, etc. If we are able to live loyal by the ideals we proclaim to ourselves, we will serve the world community which is on the horizon. Things are never settled, until they are settled right. The purpose of the universe is the establishment of an universal Welfare State, where there should be competition in mutual aid and not the making of weapons. And yet the United Nations is the one symbol, which is there to indicate the coming world unity. If it passes out, we will drift into chaos. We must try to improve its character, to bring it as near a World Authority as possible. Now, that Bulgaria is a member of the United Nations, I have no doubt that her representatives will work for peace, progress and democracy in the world, to which we are committed. That makes our friendship based on strong foundations, and I have no doubt that, in the years to come, our ties will become stronger, our friendship closer and our contributions to world peace effective. *(Prolonged applause)*

Thank you very much for giving me this opportunity to speak to this great Assembly. I wish for a close, comradely fellowship between our countries and world peace. *(Applause)*

Thank you. *(Applause)*

(Д-р Сарвапали Радхакришнан: (От трибуната, посрещнат от всички със ставане и продължителни ръкопляскания)

Господин председател, уважаеми членове на Президиума на Народното събрание и на българското правителство, членове на Народното събрание!

Благодаря ви за извънредно щедрите думи, изказани по адрес на моята родина, на нейните цели и въжделения, а съ-

що така и във връзка с малкото, което тя върши за мира. Вие говорихте доста подробно за връзките, които съществуват между нашите страни с оглед на техните основни цели и начини на действие. Нашата цел е да постигнем демокрация. Постепенно при различните стадии на революционното движение французите, американците и съветските хора дойдоха до заключението и признаха, че ние трябва да работим за добруването на обикновения човек. Привилегиите, които бяха давани само на царете, на благородниците, на висшите класи, трябва да се дадат на всички хора, независимо от тяхната раса, религия, класа или националност. Целта на демокрацията е развитието на отделния индивид. Ако искаме отделният индивид да преуспява, то за него трябва да бъдат премахнати не само всякакъв вид ограничения от политически характер, а също така и всички други спънки, наложени от нищета, глад, неграмотност и болест. Демокрацията следователно е средство за социална и икономическа революция. Правителствата са именно органите, които могат да осъществят тази цел. Каквито и методи да усвоим, целта ни е една и съща.

Нашата цел е да установим един социалистически обществен строй. Ето защо ние възприемаме и прилагаме всички възможни средства в рамките на нашата конституция. Ние вярваме в демократическите методи, които ни позволиха да постигнем политическа независимост, да обединим страната си, като премахнем князете, и да въведем аграрно законодателство чрез ограничаване властта и правата на едрите земевладелци. Ние се надяваме, използвайки същите методи, да установим истинска социална и стопанска демокрация. Демократичните методи са противоположни на военните или на методите на заплахата. Ако трябва да се борим с някакъв противник, ние се стараем да разискваме с него, да преговаряме и на края да стигнем до споразумение. Ние съвсем не желаем да го чукаем по главата. Демократическият подход е твърде различен от военния. Както и Вие, г-н председател, заявихте, ние се стараем да приложим демократични начини на действие при уреждането на международните спорове. Ако в света съществуват противоречиви интереси, ние не желаем те да бъдат разрешавани чрез война. Ние желаем да ги уредим чрез методите на мира. Нашата международна политика на мирно съществуване е отражение на националната ни политика на мирно уреждане на вътрешни спорове. Както и вашият председател току-що изтъкна, повечето от народите днес вече признават цената на мирното съвместно съществуване, ненамесата, взаимната изгода, ненападението и т. н.

Мнозина от нашите пророци от миналото имаха за цел установяването на една световна общност. Конфуций, великият китайски мъдрец, казва: „Под небето — едно семейство“. Християнските евангелия заявяват: „На земята — едно семейство“. Това обаче остана само мечта на пророците и не се превърна в жива действителност.

Днес обаче науката и техниката доведоха света до физическо сближаване. Това, което може да се случи в една част на света, се отразява и на целия свят. Ако един народ страда, страдат всички повече или по-малко. Точно тези методи на науката и техниката доведоха човечеството до криза. При една въздушна бомбардировка няма никаква разлика между фронт и тил или между сражаващи се и цивилно население. При една термоядрена бомбардировка не ще има никакви граници между народите. Няма смисъл да се състезаваме за първенство в производството на тези оръжия. Ето защо ние дойдохме до заключението, че прибягването до война при наличността на съвременните оръжия ще бъде равно на безумието на самоубиец. Следователно в името на този инстинкт за самосъхранение ние създадохме това, което се нарича Организация на обединените нации. За нещастие обаче тя не функционира така, както би трябвало. Това се дължи на известни основни дефекти в сегашната ѝ организация. Първо, тя съвсем няма истински универсален облик. Едва миналата година бяха приети за членове още 16 държави.

При все това велики нации като Китай и Япония все още не са членове на организацията. Във вчерашните вестници ние прочетохме, че посланиците на Китай и Америка са се срещнали в Женева, обаче същата тази среща не може да се проведе под покровителството на ООН. До такава степен именно и намалява резултатността в работата на ООН. Г-н Чърчил, отбелязвайки неотдавнашните събития в Съветския съюз, заяви на 10 май, че трябва да се създаде велик съюз за опазването на мира, в който да участвуват западноевропейските държави, САЩ и Британската общност, обаче добави, че не трябва да се изключи участието на Съветския съюз и на източноевропейските държави. Ето защо наша амбиция трябва да бъде да предадем на Организацията на обединените нации колкото се може повече универсален характер. Докато Организацията на обединените нации не получи този универсален облик, важни въпроси ще трябва да бъдат разрешавани вън от нейния обсег, а всичко това ще нанесе голяма вреда на самата Организация на обединените нации.

Вторият недостатък на Организацията на обединените нации е, че тя е разпокъсана на блокове или групи. Въпросите се разрешават не според заслугите, а въз основа на ин-

тересите на отделните групи. Прибързаността предхожда често моралните съображения. Организацията на обединените нации бе предназначена да бъде средство за мирното уреждане на международните спорове. Тя се превърна в система за колективна сигурност, но не винаги бе използвана за тази цел. Колективна сигурност бе приложена в Корея, но не и в Гватемала. С други думи Организацията на обединените нации съвсем не функционира като универсална организация в интерес на световния мир.

Нас ни порицават за това, че сме били неутрални. Ние съвсем не сме неутрални що се касае до мира, демокрацията и напредъка. Ние сме дали обет за тяхното осъществяване на земята. Ако не сме застанали на едната или другата страна, то е, защото искаме да помогнем да се сближат двата блока. Ако не съществуваше страна като Индия, то такава страна трябва да се намери. С други думи Индия чрез политиката си на неприсъединяване, със старанието си да разбере и двете страни, като ги сближава, върши по-полезна работа. Ние сме на мнение, че пактовете и съюзите са материя, от която се създават войните. Като привикваме съзнанието на хората към евентуалните конфликти, като ги призоваваме да участвуват във военни съюзи, ние подготвяме съзнанието на хората към сътресение, което при сегашното положение ще донесе катастрофални бедствия за човечеството. Ето защо се противопоставяме на всеки пакт, който има военен характер. Ние смятаме, че мирът не може да бъде постигнат по пътя на войната. Ние не можем да говорим за мир, а същевременно да произвеждаме дяволски оръжия. Ето защо апелираме за премахването на оръжията, за разоръжаване и за мирно уреждане на споровете.

На трето място Организацията на обединените нации претърпя неуспех и в това, че тя не стана инструмент за уреждане на въпросите по мирен начин. Светът не може да остане полусвободен и полузаробен, полунахранен и полуумиращ от глад. Великите народи в Азия и Африка са в подем. Те желаят да се отърсат от всякакъв вид експлоатация, била тя политическа, икономическа или расова. Дълг на Организацията на обединените нации е да помогне на тези народи да се освободят от сегашното си подчинение. Обаче когато въпроси от подобен характер бъдат поставени на разискване в Организацията на обединените нации, ние сме уклончиви. Ето защо хората изпитват подозрение към работата на Организацията на обединените нации. Организацията на обединените нации трябва да се превърне в универсална организация. Тя трябва да се отърси от военните пактове и съюзи, да подпомогне по-малко облагодетелствуваните държави да израснат. Де-

мокрацията не е предназначена само за отделните личности, тя е предназначена за народите. Ние трябва да се отнасяме към всички народи с достойнство и респект и да им помагаме да растат. Не е време да се хвърлят обвинения едни срещу други. Никои народ няма безупречно чисто минало. Нека онзи, който е безгрешен, хвърли първия камък.

Ние всички трябва да минем по пътя на смиреността, себеизпитанието и себеподобуването. Ние сме създадени да обичаме, а не да мразим, да живеем, а не да бъдем унищожавани. Този свят, който е преситен от ужаси, подозрения, неразбираемост и завист, трябва да се отърси от кошмарите на миналото и да възприеме становището, че най-висшите блага са смехът, музиката, радостта, изкуството, архитектурата, литературата, философията и т. н., а не дипломатията, войната, пактовете, съюзите и пр. Ако ние можем да останем верни на идеалите, които сме си поставили, то ще можем да служим и на световната общност, която изгръва на хоризонта. Нещата никога не са уредени, докато не бъдат правилно разрешени. Общата цел е създаването на универсална държава на благоденствието, където трябва да има съревнование за взаимна помощ, а не за създаване на оръжия.

И все пак Организацията на обединените нации е единственият символ, който е указание за настъпващото единство в света. Ако тя загине, ще попаднем в хаос. Ние трябва да се постареем да подобрим нейния характер и да я превърнем, доколкото е възможно, в действителна световна сила. И сега, когато България стана вече член на ООН, аз не се съмнявам, че нейните представители ще работят за мир, напредък и демокрация в света, към които ние се стремим. Това обстоятелство поставя нашето приятелство на здрави основи и аз не се съмнявам, че и за в бъдеще връзките ни ще станат по-здрави, приятелството ни по-ясно, а нашият принос за световния мир — по-ефикасен. *(Продължителни ръкопляскания)*

Благодаря ви много за дадената ми възможност да говоря пред това велико събрание. На края пожелавам приятелска дружба между нашите страни и световен мир. *(Ръкопляскания)*

Благодаря ви! *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Искате ли някой от другарите народни представители да се изкаже по днешния тържествен и рядък случай за нашето Народно събрание?

Има думата председателят на комисията по външните работи народният представител Димитър Ганев.

Димитър Ганев: (От трибуната) Другари народни представители! От вчера скъп гост на нашата страна е вице-президентът на Република Индия д-р Сарвапали Радхакришнан. Ние сме особено щастливи, че имаме възможността да приветствуваме сред нас един от най-видните държавни дейци на нова, свободна и независима Индия. Доктор Радхакришнан идва за пръв път в нашата Родина, но той отдавна вече е добре известен на българския народ. Със своята дългогодишна борба против колониализма, с неуморните си усилия за непрекъснатия икономически и културен възход на младата Индийска република, в защита на мира нашият висок гост спечели горещите симпатии и дълбокото уважение на най-широките кръгове на българската общественост.

С особена радост се възползвам от създалата се възможност да отбележа големите заслуги на правителството, възглавявано от големия син на индийския народ Джавахарлал Неру, в борбата за отслабване на международното напрежение, за уреждане по мирен път на спорните въпроси между държавите, за трайно мирно съжителство между страните с различен държавен и обществен строй в духа на известните пет принципа, залегнали вече във външната политика на редица страни.

През последните години, откакто Индийската република излезе на световната арена като независима страна, силите на мира в света неимоверно нараснаха. Тези сили се увеличиха значително с решителното обявяване на редица други страни в Азия против империалистическата политика на военни блокове и на засилване напрежението в международните отношения. В света се създаде обширна „зона на мира“, която обхваща както социалистически, така и несоциалистически страни. Тази „зона на мира“ включва и велика Индия с нейното близо 400-милионно население.

Не може да не се отбележат като изключително важен фактор за мира в Азия и в целия свят приятелските отношения между Индия от една страна и Съветския съюз и Китайската народна република — от друга. Тези отношения се основават на принципите за мирно съвместно съществуване и взаимно сътрудничество. Ярка манифестация на нерушимата дружба, която свързва съветските народи с индийския народ, беше миналогодишното посещение на индийския министър-председател Джавахарлал Неру в Съветския съюз, както и посещението на председателя на Министерския съвет на Съветския съюз другаря Булганин и на члена на Президиума на Върховния съвет на Съветския съюз другаря Хрущов в Индия. Личният контакт между ръковод-

ните дейци на тези велики държави се увенча с такива резултати, които служат на делото за по-нататъшното благотворно развитие на приятелските връзки между миролюбивите народи, на укрепването на общия мир.

Народна република България, в която народът е пълен господар на своите съдбини и строи с ентузиазъм социалистическия строй — своя щастлив живот, винаги е придавала голямо значение на непосредствения контакт между ръководните дейци на различните държави. Ние сме считали и считаме, че този е най-сигурният и правилен път за създаване и укрепване на доверието и разбирателството между държавите, за активизиране и разширяване на тяхното сътрудничество — в интерес на делото на мира и сигурността на народите. В този смисъл гостуването на бележития индийски държавник, вицепрезидентът на Република Индия доктор Радхакришнан в България е щастливо начало в стремежа и на двете страни да разширяват и задълбочават приятелските връзки помежду си.

Уважаеми народни представители! Позволете ми от ваше име и от името на комисията по външните работи при Народното събрание да приветствувам още веднаж многоуважаемия вицепрезидент на Република Индия и в негово лице да пожела на великия индийски народ все по-големи успехи по пътя на изграждането на силна, свободна и независима Индия. (*Ръкопляскания*)

Да живее дружбата между народите на България и Индия! (*Продължителни ръкопляскания*)

Да живее великият индийски народ — крупен фактор на мира в Азия и целия свят! (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Някой друг иска ли думата?

Има думата народният представител и министър на правосъдието др. Ради Найденов.

Министър Ради Найденов: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! С голяма радост ние приветствуваме като наш скъп гост и приятел представителя на великия индийски народ, общественика и държавния деятел, вицепрезидента на Република Индия доктор Радхакришнан.

Българският народ, преживял стотици години чуждо иго и дал скъпи жертви за извоюване на своята национална свобода и независимост, се чувства близък на индийския народ, който също води продължителна борба, за да се освободи от вековния колониален гнет и създаде своя независима и свободна национална държава.

Със своето освобождение индийският народ нанесе тежки и непоправими поражения на цялата колониална система, чрез която империалистите векове наред държаха милиони хора в Азия и Африка в мрак, мизерия и изграждане. С извоюване на свободата и независимостта си индийският народ посочи пътя и на другите колониални народи за освобождаване от империалистическото подтисничество.

Днес народите от Азия и Африка преживяват исторически дни на големи преобразования. Рушат се последните остатъци от колониализма, укрепва националната свобода и независимост на техните страни. На Бандунгската конференция миналата година, един от главните инициатори на която беше Република Индия, представителите на всички азиатски и африкански държави изявиха волята си окончателно да отхвърлят игото на колониализма, да станат сами господари на своите страни, като укрепят своята независимост и с дружни усилия заработят за икономическото подобрене и културното издигане на своите страни и народи.

Никой вече не е в състояние да спре освободителната борба на народите от Азия и Африка срещу престъпната и срамна за човешката цивилизация колониална система. Тази борба неминуемо ще доведе всички малки и големи народи от двата континента до тяхното пълно освобождение, ще им осигури условия за свободно икономическо развитие, за всеобщи културен напредък.

Република Индия стана мощен фактор на мира в Азия и в целия свят. Тя провежда последователно и настойчиво политика, достойна за велик народ, преживял страданията на чуждото господство. Придържайки се към тази своя политика, индийското правителство установи нормални приятелски отношения с Китайската народна република само два месеца след нейното създаване. През всичкото време от тогава до днес Република Индия е настоявала за признаване законното право на народен Китай да участва в Организацията на обединените нации наравно с другите най-големи държави.

Приятелските отношения между двете азиатски държави бяха особено внушително манифестирани преди две години, когато заедно и тържествено провъзгласиха петте принципа „панча шила“ — принципите на съвместно, мирно и при взаимно зачитане и ненамеса във вътрешните работи съществуване на държавите независимо от техния политически и икономически строй. Тези принципи бяха единодушно възприети от Бандунгската конференция. Тези принципи отговарят и на последователната мирна политика, която провеждат великият Съветски съюз, народнодемократичните страни и нашата страна.

На основата на тези принципи се укрепи дружбата на индийския и съветския народ, дружбата на нашите демократични народи с народите на Индия, Египет, Индонезия и другите азиатски и африкански народи. Тази дружба става все по-могъща сила и под нейното непреодолимо въздействие международното положение все повече се подобрява.

Първите стъпки на могъщия мирен полъх бяха прекратяването на войната в Корея и Виетнам. Последваха промените в Близкия изток, който доведоха до окончателното утвърждаване независимостта на Египет, Судан и на други азиатски и африкански страни.

Намаляване на напрежението се почувствува и в отношенията между европейските народи. Агресивните атлантически, далекоизточен и средноизточен пактове губят поддръжката и на малкото народи, включени насила от империалистите в тях.

Подобряването на международното положение чувствуваме и ние на Балканите. Отношенията между нашата страна и братска Югославия стават все по-близки и по-сърдечни. Нормализират се отношенията ни със съседните страни Гърция и Турция, разширяват се икономическите и културните връзки на България с блискоазиатските и европейските държави.

Голяма заслуга за това благоприятно развитие на международното положение има и великата Република Индия, израснала в могъщ фактор на мира в Азия и в целия свят.

Другарки и другари народни представители! Индийският народ има многостранно историческо минало, богати културни традиции. Българският народ с уважение и дълбок интерес се отнася към човеколюбивите идеи на великите индийски мислители и философи, някои от които като Махатма Ганди, Рабиндранат Тагоре и др. се ползват с голяма известност в нашата страна.

Индия е изключително богата страна, чиито големи природни възможности империалистите хищнически използват, като оставяха населението да мизерствува.

Днес правителството на Индия начело с бележития борец за мир Джавахарлал Неру всецяло се е отдало на работа за все по-пълно използване на природните богатства, за все по-разумно организиране на труда на многомилионния индийски народ, за увеличаване на националното производство и за подобряване на живота в страната. Вече са отбелязани първите значителни успехи по пътя на развитието на националната промишленост. Значителни успехи постига и индийското селско стопанство.

Нашият народ, който успешно преодолява наследената от миналото икономическа изостаналост и изгражда своя все

по-могъща национална промишленост и модерно селско стопанство, с радост следи икономическите и културните успехи на индийския народ. Между нашите страни вече се установиха преки стопански връзки, разменят се взаимно индийски и български стоки. Укрепват се и нашите културни връзки. В борбата за по-нататъшното укрепване на мира и за все по-голямото разширяване на мирното сътрудничество между народите нашата страна и Република Индия вървят заедно, рамо до рамо с всички миролюбиви страни и народи в целия свят. (*Ръкопляскания*)

Другари и другарки народни представители! Посещението в нашата страна на високоуважавания представител на индийския народ доктор Сарвапали Радхакришнан несъмнено ще допринесе за още по-голямо сближение на нашите два приятелски народа, за по-нататъшното укрепване на любимото на всички народи дело на мира.

Да крепне и разцъфтява през вековете българо-индийската дружба! (*Ръкопляскания*)

Да живее мирът в целия свят! (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Кой друг иска думата?

Има думата др. д-р Пенчо Костурков — член на Президиума на Народното събрание.

Д-р Пенчо Костурков: (*От трибуната*) Уважаеми господин вицепрезидент на Република Индия! Другари народни представители!

С особена радост нашето Народно събрание посреща присъствието Ви на днешното заседание. Ние сме щастливи да приветствуваме сърдечно във Вашето лице великия индийски народ, страната на многовековна цивилизация, на висок морал и ценни добродетели.

Ние Ви познаваме, господин вицепрезидент, не само като виден учен, философ и изтъкнат представител на индийската култура, но и като бележит държавен деятел, вземащ активно участие в изграждане на икономическия и културния възход на своята велика родина.

Нашата общественост Ви познава също като последователен и активен борец за мир и мирно съвместно съществуване на народите; познава Ви като непримирим противник на политиката на военни блокове и подготовка на нова война. Българският народ уважава миролюбивия и демократичен индийски народ; нашият народ следеше с голямо съчувствие борбата на индийския народ за свобода и посрещна със живи симпатии обявяването на независимостта на Индия. Българският народ се радва днес на бързите успехи по пътя на всестранный прогрес на младата Индийска република.

Затова ние посрещнахме с дълбоко задоволство установяването на дипломатически отношения с Индийската република и полагане усилия за развиване и разширяване на политическите, икономическите и културните връзки с великата родина на Махатма Ганди, на Рабиндранат Тагоре и Джавахарлал Неру.

Доскоро изостанал в своето икономическо развитие поради вековно колониално робство и експлоатация, днес индийският народ върви по нов път — по пътя на индустриализация, на повишаване производителността на земеделските култури и издигане жизненото равнище на народните маси. Този стремеж на трудещите се и на ръководителите във Вашата страна към благосъстояние, култура и просвета, към мир, демокрация и дружба с другите народи се високо ценят от всички страни.

Днес Индия заема достойно своето място в семейството на народите, а с политиката си на укрепване мира и на прилагане възвестените от вашите държавни ръководители принципи на взаимно зачитане на териториалната цялост и суверенитет, на ненамеса във вътрешните работи на другите държави, на равенство и взаимна изгода, на мирно съвместно съществуване между държавите тя е важен фактор в международните отношения. На световните форуми позицията на Индийската република в полза на свободата на народите и мирно уреждане на международните спорове упражнява все по-голямо и благотворно влияние за насочване на света към демокрация и укрепване на мира. Ние със задоволство следим и активното участие на Индия в работите на Интерпарламентарния съюз.

Ние се надяваме, господин Вицепрезидент, че Вашето колкото и кратко гостуване у нас ще Ви даде възможност да видите постигнатите успехи от българския народ по пътя на изграждане на социализма; ще Ви даде възможност да се запознаете макар и бегло с усилията и резултатите в борбата на нашия народ за издигане на своето материално и културно равнище, за изграждане на своето благосъстояние.

На края аз искам да изразя увереността си, че Вашето приятелско посещение ще допринесе за по-нататъшното засилване и разширяване на добрите отношения между нашите два народа.

Да живее дружбата между народите на Индия и България! (*Ръкопляскания*)

Да живее и процъфтява Индийската република! (*Ръкопляскания*)

Да живее мирът и дружбата между всички народи! (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има ли други народни представители, които да желаят да се изкажат? — Няма.

Има предложение за 15 минути почивка. Който е съгласен с това предложение, моля, да гласува. Мнозинство, приема се.

(Вицепрезидентът на Република Индия господин доктор Сарвапали Радхакришнан напуска залата на Народното събрание, изпратен с продължителни ръкопляскания от народните представители, станали прави)

(След почивката)

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Заседанието продължава.

Пристъпваме към разглеждане на точка първа от дневния ред:

Предложение от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и на Българския земеделски народен съюз за избиране член на Президиума на Народното събрание.

Предложението има следният текст: *(Чете)*

„До Бюрото на Народното събрание
Т у к

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз

Другарки и другари народни представители,

На 1 ноември 1954 г. Народното събрание на втората си редовна сесия избра за член на Президиума на Народното събрание покойния вече народен представител д-р Иван Пашов. От смъртта му — 31 октомври 1955 г. — досега на негово място не е избран нов член на Президиума.

За нормалната работа на Президиума на Народното събрание се налага съставът му да бъде попълнен.

Бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз предлагат за член на Президиума на Народното събрание да бъде избран народният представител Тодор Христов Живков, като за целта Народното събрание въз основа на чл. 17, точка 1, и чл. 33 от Конституцията на Народна република България вземе следното

РЕШЕНИЕ

Избира за член на Президиума на Народното събрание Тодор Христов Живков, народен представител от Софийски окръг.

За парламентарната група на БКП: Ф. Козовски
За парламентарната група на БЗНС: К. Клисурски.“

Иска ли някой думата? — Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с предложението да се избере за член на Президиума на Народното събрание народният представител др. Тодор Христов Живков, моля, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Преминаваме към точка втора от дневния ред:

Предложение от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз за избиране член на законодателната комисия на Народното събрание.

Предложението има следният текст: (Чете)

„До Бюрото на Народното събрание
Тук

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз

Другарки и другари народни представители,

На 15 януари 1954 г. Народното събрание на първата си извънредна сесия избра покойния вече народен представител д-р Иван Пашов за член на законодателната комисия. След неговата смърт на негово място Народното събрание не е избирало нов член на комисията. За нормалната работа на законодателната комисия би следвало нейният състав да бъде попълнен.

Бюрата на парламентарните групи на Българската комунистическа партия и Българския земеделски народен съюз предлагат за член на законодателната комисия да бъде избран народният представител Георги Михайлов Добрев, като за целта Народното събрание вземе следното

РЕШЕНИЕ

Избира за член на законодателната комисия Георги Михайлов Добрев, народен представител от Врачански окръг.

За парламентарната група на БКП: Ф. Козовски
За парламентарната група на БЗНС: К. Клисурски.“

Иска ли някой от другарите народни представители думата по този въпрос? — Няма.

Който от другарите народни представители е съгласен с предложението за член на законодателната комисия да бъде избран народният представител др. Георги Михайлов Добрев, моля, да гласува. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да бъдат четени.

Има ли други предложения? — Няма. Моля народните представители, които са съгласни с това предложение, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар др. Вангел Димитров да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Вангел Димитров: (Чете)

„М О Т И В И

към законопроекта за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 15 от Закона за народните съвети градските, районните и селските народни съвети са длъжни най-малко два пъти през годината да отчитат на публични събрания дейността си пред избирателите, а останалите народни съвети — по веднаж. Според чл. 52, ал. II от Конституцията на Народна република България народните съвети са длъжни да се отчитат пред избирателите си най-малко по един път през годината.

Практиката показва, че е по-целесъобразно всички народни съвети без разлика на тяхната степен да отчитат дейността си на публични събрания пред избирателите по един път през годината.

С оглед на това с § 1 на законопроекта се предлага да се измени чл. 15 от Закона за народните съвети в смисъл всички народни съвети да отчитат дейността си на публични събрания пред избирателите най-малко веднаж през годината. Това, разбира се, не пречи, когато нуждата налага, те да се отчитат пред избирателите си и по-често.

Съгласно чл. 27, ал. I от Закона за народните съвети заседанията на сесиите на всички народни съвети с изключение на селските се ръководят от председател и секретар, избрани от съвета.

Според ал. II на същия член, като изключение от това правило се предвижда заседанията на селските народни съвети да се ръководят от председателя на изпълнителния комитет, а в негово отсъствие — от заместника му.

В състава на селските народни съвети има вече подготвени и с добър опит съветници, които не по-лошо биха ръководили заседанията на сесиите от председателя на изпълнителния комитет или от неговия заместник.

По-целесъобразно и много по-демократично би било сесиите на селските народни съвети да се ръководят от председател и секретар, избрани от съвета, както се ръководят сесиите и на останалите народни съвети.

По тези съображения с § 2 на законопроекта се предлага да се отмени ал. II на чл. 27.

Като излагам горното, моля ви, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложението законопроект и ако го одобрите, да гласувате за приемането му.

Първи заместник-председател на Министерския съвет:

Г. Трайков

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети

§ 1. Заличават се алинеи II и III на чл. 15 и се създава нова алинея II със следния текст:

„Народните съвети най-малко един път през годината на публично събрание отчитат дейността си пред избирателите.“

§ 2. Заличава се ал. II на чл. 27.“

Председател Фердинанд Козовски: Съгласно Правилника за вътрешния ред на Второ Народно събрание вносителят на законопроекта, ако иска, може да се изкаже. В дадения случай др. Георги Трайков се отказва.

Съгласно правилника давам думата на члена на законодателната комисия др. Ангел Генов да докладва предложението на комисията.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме законопроекта за изменение на чле-

нове 15 и 27 от Закона за народните съвети така, както е предложен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председател Фердинанд Козовски: Има ли желаещи да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Бюрото предлага законопроектът да се гласува изцяло.

Има ли друго предложение? — Няма.

Моля народните представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия да прочете текста на законопроекта.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети.“

Председател Фердинанд Козовски: Моля народните представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„§ 1. Заличават се алинеи II и III на чл. 15 и се създава нова алинея II със следния текст:

„Народните съвети най-малко един път през годината на публично събрание отчитат дейността си пред избирателите.“

§ 2. Заличава се ал. II на чл. 27.“

Председател Фердинанд Козовски: Моля народните представители, които са съгласни да се приеме законопроектът за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети, както бе прочетен, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, Събранието приема. С това законопроектът за изменение на членове 15 и 27 от Закона за народните съвети се приема окончателно.

Пристъпваме към разглеждане на точка четвърта от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение на Закона за авторското право.

Бюрото предлага да се прочетат мотивите и текстът на законопроекта. Има ли други предложения? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с това предложение, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Вангел Димитров: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за авторското право

Другарки и другари народни представители! Предлаганият за обсъждане и приемане законопроект за изменение и допълнение на Закона за авторското право обхваща само 3 члена от действащия закон.

Съгласно чл. 4 от закона авторът има право да разрешава да се превежда произведението му на чужд език. Но ако такова разрешение веднаж е било дадено и произведението е било преведено на даден чужд език, искането на разрешение при всяко ново превеждане на произведението на същия език би било неоправдано. Това само ще затормозва дейността на издателствата. За да се отстранят подобни формални пречки, предлага се съответно допълнение на чл. 7 от закона.

Второто изменение се отнася до авторското право върху фотоснимки и преводи.

Съгласно действащия чл. 15, буква „б“ от Закона за авторското право и тълкуването на Президиума на Народното събрание, обнародвано в „Известия“, бр. 66/18. VIII. 1953 г., отпечатването на фотографски снимки, направени от щатни фотографи, може да става срещу заплащане на авторско право. Това заплащане е съвсем неоправдано, защото фотографът прави снимките през работно време, за което получава заплата. По отпечатване на снимките той не полага никакъв допълнителен или извънреден труд. Независимо от това трудът на фотографа съществено се различава от творческия труд на художника или писателя и не може да се приравнява по заплащане към него.

По тези съображения правилно е да не се заплаща на щатните фотографии отделно от заплата им авторско възнаграждение.

Сходно с положението на фотографа е положението на щатния преводач, който също получава месечно възнаграждение за извършената от него работа през определено работно време. Ако обаче в някоя редакция на вестник или в преводаческия сектор на някое издателство се наложи особено напрегната или извънредна работа, справедливо е да се за-

плаща авторско възнаграждение. В този смисъл е допълнен текстът на чл. 15 от закона с предлаганата в законопроекта забележка.

На трето място се предлага да се измени чл. 18 от закона, който се отнася до наследяването на авторското право.

За разлика от установените в Закона за наследството права на наследяване, по Закона за авторското право родителите се изключват от кръга на наследниците. Освен това този закон ограничава правата на децата по време (до пълнолетието им), като само на съпругата гарантира нестеснявано от никакви условия право на пожизнено наследяване. За децата се приема, че с настъпване на пълнолетието им те могат да бъдат лишени от материалната подкрепа на наследството. Напълно основателно е това да се отнасят и до съпругата, която встъпва в нов брак. С този нов брак се изменя не само нейното материално положение, но тя скъсва и духовните си връзки с първия съпруг. Това пожизнено право на съпругата е твърде сходно с правото на наследяване на пенсия за особени заслуги. Обаче съгласно чл. 7 от Указа за пенсиите за особени заслуги при встъпване на вдовицата в брак пенсията ѝ се прекратява. Справедливо и обществено оправдано ще бъде, ако същото право се приложи и при наследяването на авторското право.

Родителите остават свързани с паметта на своите деца и след тяхната смърт. Лишаването им от право на наследяване е съвсем неоправдано. То е в противоречие и с разпоредбите на Закона за наследството.

По изложените съображения правилно е при наследяване на авторски права да се запази законният кръг на наследниците така, както е предвиден в Закона за наследството.

Наследяването на авторските права се упражнява многократно. Теоретично то може да продължи безконечно — докато се издават произведенията на автора. Подобно наследяване не може да има никакво обществено оправдание и затова в проекта се предвиждат срокове, след изтичане на които наследяването се прекратява в полза на държавата.

Моля Народното събрание, след като обсъди предлагания законопроект за изменение и допълнение на Закона за авторското право, да го гласува.

Министър на правосъдието: Р. Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Закона за авторското право

§ 1. Към чл. 7 се прибавя буква „а“ със следното съдържание:

„а) превеждането на чужд език, ако произведението е било по-рано превеждано на същия език;“

Букви „а“, „б“ и „в“ съответно се изменят на „б“, „в“ и „г“.

§ 2. Към чл. 15, буква „б“, се създава следната забележка:
„З а б е л е ж к а. Авторското възнаграждение за фототворби и преводи се заплаща, когато те са извършени извън рамките на трудовия договор.

По отношение на фотожурналистите тази забележка влиза в сила от 1 януари 1957 г.“

§ 3. Чл. 18 се изменя, както следва:

„След смъртта на автора авторското право преминава върху неговите законни наследници, и то:

а) за родителите — пожизнено;

б) за преживелия съпруг — пожизнено или до встъпването му в нов брак;

в) за всички останали — до пълнолетието им или в случай на следване — до завършване на образованието (но не по-късно от 24-годишна възраст), а при нетрудоспособност — докато трае нетрудоспособността.

При смърт на наследник наследените от него авторски права се прекратяват в полза на държавата.

Завещателните разпореждания на автора относно авторските му права произвеждат действие, ако са в съгласие със Закона за наследството. Те имат сила за не повече от 10 години.

Правилата на този член се прилагат за в бъдеще и за произведения на автори, починали преди влизането му в сила.“

Председател Фердинанд Козовски: Давам думата на докладчика на законодателната комисия др. д-р Пенчо Костурков да докладва предложението на комисията.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за авторското право

1. § 1 от законопроекта да се заличи.

Съображения. Превеждането на чужд език на произведения на български автори без съгласието на същите би накърнило авторското им право. На практика с предлаганото допълнение се създава възможност за издателствата не само у нас, но и в чужбина да преиздават произведения, за преиздаването на които авторите имат основание да не дават съгласие.

2. § 2 от законопроекта да се измени така:

„§ 2. Към чл. 15, буква „б“, се създава следната забележка:

„З а б е л е ж к а. Авторското възнаграждение за преводи се заплаща, когато те са извършени извън рамките на трудовия договор.

Не се заплаща авторско възнаграждение от предприятия на Министерството на културата за използването и издаването в неограничено количество на фототворби, създадени от техни служители в изпълнение на служебна задача.“

Съображения. Рамките на трудовия договор на фотожурналистите, които са на щат към вестниците и периодичните издания, не са ясно очертани. Не може точно да се разграничи кои техни фототворби са създадени в изпълнение на трудово-договорните им задължения и кои извън тях. Приемането на такъв текст само би създавало спорове и би дало отражение в качеството на илюстрациите, обнародвани в нашите вестници и периодичния печат. По тези съображения законодателната комисия предлага ограничението на забележката да се отнася само за щатните преводачи, а така също и за фотографските работници от предприятията в системата на Министерството на културата, създаването на художествени творби от които е включено в техния трудов договор, рамките на който са ясно очертани.

3. В § 3, с който се предлага изменение на чл. 18, ал. I, буква „в“, думите в скоби „но не по-късно от 24-годишна възраст“, да се заменят с думите „но не по-късно от навършване на 24-годишна възраст“.

В ал. II на същия член на края думите „в полза на държавата“ да се заличат.

Съображения. Допълнението в ал. I, буква „в“, се налага за по-голяма прецизност и яснота на текста и за да се определи точно моментът, до който наследниците, изключая родителите и преживелия съпруг, могат да се ползват от авторските права на своя наследодател, когато те следват учебни заведения.

Думите, които се предлага да се заличат в ал. II, са излишни. С тези думи ал. II на чл. 18 получава неясно съдържание. Текстът гласи, че след смъртта на наследника наследените от него авторски права се прекратяват, а щом са прекратени, те не могат да преминават върху никого, в това число и върху държавата. Прекратяването на авторските права има важно културно значение. То дава възможност за още по-широко използване на ценните авторски произведения, а наследяването им от държавата ще наложи създаването на никому ненужен апарат за упражняване и защита на наследените авторски права.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председател Фердинанд Козовски: Има думата вносителят на законопроекта министър Ради Найденов.

Министър Ради Найденов: (От трибуната) Другари и другарки народни представители! С § 1 от законопроекта се прибавя нова буква „а“ към чл. 7 от Закона за авторското право в смисъл да се допусне нов превод на едно литературно, научно и пр. произведение без съгласието на автора, когато това произведение е било вече преведено веднаж на същия чужд език със съгласието на автора. Щом веднаж авторът е дал съгласието си, за да се преведе неговото произведение на даден чужд език, не е оправдано, нито е нужно да се иска наново съгласието на автора за превеждането на същото произведение на същия чужд език. В такива случаи авторът има право да иска да му се заплати възнаграждение на новия превод, което право се запазва с предложеното допълнение на чл. 7.

Законодателната комисия внася предложение да отпадне това предложение, което ние правим от името на Министерския съвет по съображения, които изтъкна народният представител и член на законодателната комисия др. Пенчо Костурков. Ние сметнахме, че тяхното предложение е основателно и затова го оттеглихме в законодателната комисия, оттегляме го и сега пред вас.

С § 2 от внесения в Надодното събрание законопроект се предвижда да се прибави една забележка към чл. 15 от закона, която относно авторите на фототворби има смисъл да уточни прилагането на закона във връзка с трудовия договор, който тези автори на фототворби, както се наричат фотожурналистите, са сключили с издателствата на списания, вестници и пр. Предвижда се да се заплаща на авторите на такива творби особено възнаграждение извън редовната им заплата, когато произведението е създадено не през работното време на автора, а извън него. Така ние предложихме. Това предложение беше направено поради това, че щатните фотографии при издателствата получават заплата срещу труда, който полагат през работно време, за снимки, за да бъдат те разпространени чрез възпроизвеждането им в списанието или вестника, а не с друго предназначение. За положен извънреден или допълнителен труд извън предвиденото в трудовия договор фотографите трябва да получат и съответно допълнително възнаграждение според труда.

Но поради това, че умело направените фотоснимки, както смятат те, имат качества на художествени произведения и че Президиумът на Народното събрание с решение за тълкуване на чл. 15, ал. II, буква „б“ от Закона за авторското право е сметнал, че фотографите трябва да получат особено

възнаграждение в случаите, когато техните снимки се разпространяват в произволно количество и имат качество на произведения на изкуството, уместно е да остане засега в сила това положение, установено с тълкувателното решение на Президиума на Народното събрание.

Другари народни представители! Нашето предложение, на Министерския съвет, в законодателната комисия беше обсъждано продължително време с участието на заинтересуваните организации, на Министерството на културата, а така също беше дълго обсъждано и от членовете на законодателната комисия. Аз трябва да изтъкна пред другарите народни представители, че в това сериозно обсъждане, което отне доста време, бяха застъпени две противоположни становища. Становището, което се съдържаше в предложението на Министерския съвет, а именно, че фотожурналистите трябва да получават за своите снимки, които се отпечатват във вестниците, възнаграждение, измерено само в заплатите им, ние го обосновахме, както е изтъкнато в мотивите на законопроекта, с това, че то е пряко тяхно предназначение, че както се приема по-надолу, за фотографите в кинематографията това е тяхно служебно задължение и че те не могат за своите творби да се приравняват към художниците, които създават оригинални високохудожествени и художествени произведения.

Специалистите, т. е. представителите на фотожурналистите заедно с други, и членове на законодателната комисия изтъкнаха, че една част от снимките, които произвеждат фотографите, имат характер на художествено произведение, тъй като за тяхното произвеждане не е нужно само чисто механично действие — отваряне на апарата, а усилия и способности от художествен характер за намиране на обекти и комплектуване на различните елементи за снимката, била тя природно-художествена или пък с предмет от производството на някой завод или ТКЗС, и че те прилагат правилата за художествените произведения към онези снимки, които са създадени по този начин и имат високохудожествено, културно и възпитателно значение. Затова те решително настояваха ние да не отнемеме тяхното право, защото ще се загуби стимулът за работа и т. н. Безспорно, че като застъпихме противното становище, попитахме ги: а кои техни снимки не са от такава качество, не са от такава група, от такава категория? На тях им беше мъчно да отговорят. Те казаха, че даже когато се правят обикновени снимки за посрещане на делегации отвън и пр., възнаграждават се най-добрите, а другите остават срещу заплатата, която получават като фотографи. Но ние смятаме, че засега е по-целесъобразно вместо да включваме възнаграждението на фотожурналистите в

рамките на трудовия договор, така както ние предлагаме, да се съгласим със съображенията на законодателната комисия и пред вас се съгласяваме ограничението на забележката да се отнася само за щатните преводачи, а така също и за фотографските работници от предприятията в системата на Министерството на културата при създаването на художествени творби, което е включено в техния трудов договор, рамките на който са ясно очертани.

Що се отнася до чл. 18 от Закона за авторското право, там се съдържат разпоредби относно наследяването на авторското право, които са в противоречие със Закона за наследство. Относно авторското право сега като наследници се третират само съпругата на автора и неговите деца. Родителите са изключени от числото на наследниците на автора, макар че те имат най-голям дял в създаването и оформяването му като творец. Собствено те са родили, отгледали и възпитали, имат най-голямо морално право над своите деца, над нашите големи писатели и поети, които създадоха такива големи произведения, известни на целия наш трудещ се народ. Няма никакво оправдание да бъдат изключени от наследяване на авторското право родителите на автора.

Освен това се предвижда авторското право да преминава върху съпруга пожизнено, но само до встъпването му в нов брак. Не е оправдано авторското право да преминава върху преживелия съпруг и след като той е встъпил в нов брак, с което е прекъснал своите духовни връзки с паметта на автора на произведението.

Върху родителите авторското право трябва да преминава и те да се ползват от това право до смъртта си, защото връзките между родители и деца траят до живот. За преживелия съпруг това право също така трябва да бъде пожизнено по начало, с изключение на случаите, в които, както се каза, съпругът е встъпил в нов брак. Аналогично е положението и при наследствените пенсии за особени заслуги.

Извън кръга на законните наследници, наследяването на авторското право трябва да се допусне и при завещание, направено от автора. Но в тези случаи наследяването на авторското право трябва да се ограничи с 10-годишен срок, след изтичането на който правото на заветниците да премине върху държавата.

Председател Фердинанд Козовски: Има ли някой от другарите народни представители, който желае да се изкаже по законопроекта? — Няма.

Предлагам законопроектът да бъде гласуван параграф по параграф, със съответните изменения, които направи законодателната комисия. Има ли друго предложение? — Няма.

Другарите, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия да прочете законопроекта.

Докладчик д-р Пенчо Костуров: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за авторското право.“

Председател Фердинанд Козовски: Народните представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костуров: (Чете)

„§ 1. Към чл. 15, буква „б“, се създава следната забележка:

„З а б е л е ж к а. Авторското възнаграждение за преводи се заплаща, когато те са извършени извън рамките на трудовия договор.

Не се заплаща авторско възнаграждение от предприятията на Министерството на културата за използването и издаването в неограничено количество на фототворби, създадени от техни служители в изпълнение на служебна задача.“

Председател Фердинанд Козовски: Другарите народни представители, които са съгласни с прочетения § 1 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„§ 2. Чл. 18 се изменя, както следва:

„След смъртта на автора авторското право преминава върху неговите законни наследници, и то:

а) за родителите — пожизнено;

б) за преживелия съпруг — пожизнено или до встъпването му в нов брак;

в) за всички останали — до пълнолетието им или в случай на следване — до завършване на образованието (но не по-късно от навършване на 24-годишна възраст), а при нетрудоспособност — докато трае нетрудоспособността.

При смърт на наследник наследените от него авторски права се прекратяват.

Завещателните разпореджения на автора относно авторските му права произвеждат действие, ако са в съгласие със Закона за наследството. Те имат сила за не повече от 10 години.

Правилата на този член се прилагат за в бъдеще и за произведения на автори, починали преди влизането му в сила.“

Председател Фердинанд Козовски: Другарите народни представители, които са съгласни с прочетения § 2 от законопроекта, моля, да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Мнозинство, приема се.

С това се приема окончателно законопроектът за изменение и допълнение на Закона за авторското право.

Преминаваме към точка пета от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места.

Бюрото предлага да се прочетат мотивите и текстът на законопроекта. Има ли други предложения? — Няма.

Моля народните представители, които са съгласни с това предложение, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Вангел Димитров: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места

Другари и другарки народни представители! През последните години населението на нашите градове бързо нараства. Постоянно нарастват и нуждите и изискванията на трудещите се за удобни и хигиенични жилища. Партията и правителството непрекъснато увеличават капиталовложението за строителство на жилищни и обществени сгради. Построиха се много индивидуални и кооперативни жилища. Много граждани имат възможност да строят жилища със свои средства и със заеми, отпускани от държавата. Сериозна спънка за кооперативното и груповото жилищно строителство е липсата на места в градовете. Появи се силно търсене на парцели. Това доведе до спекула с местата в градовете. Гражданите по липса на места или поради високите им цени са в невъзможност да си построят собствени жилища.

За да се насърчи кооперативното и груповото жилищно строителство и се премахнат трудностите за жилища, предлага се да се измени досега действащият Закон за планово изграждане на населените места, който е издаден през 1949 г. Със законопроекта се дава право на министъра на комунал-

ното стопанство и благоустройството съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура да определя частни парцели за кооперативно и групово жилищно строителство. Това ще даде възможност на гражданите, които имат средства, да си построят жилища и ще доведе до по-бързото облекчаване на жилищните затруднения в градовете.

С плановия ред за извършване на кооперативното и груповото жилищно строителство, който се предвижда в законопроекта, се дава възможност за правилното изграждане на жилищните квартали и райони, за извършване на правилна реконструкция на населените места, тъй като ще се ограничи до голяма степен безплановото, стихийно и нецелесъобразно разширяване на териториите на градовете, което от своя страна ще улеснява благоустройството и хигиенизирането на кварталите.

В законопроекта се предвижда на собствениците на местата, определени за групово и кооперативно жилищно строителство, да се предоставят жилища в сградите съобразно стойността на имотите им. В зависимост от семейното положение на собственика и неговото желание могат да се отстъпват и жилища с по-голяма стойност от стойността на неговия имот, при съответно доплащане.

При сегашния ред на отчуждаване имотите, определени за улици, площи, паркове и градини, училища, детски домове, болници и др., се смятат за отчуждени от момента на утвърждаване на регулационния план, а изплащането им става обикновено много по-късно. В законопроекта се предвижда определените по улично-регулационния план имоти да се считат за отчуждени от деня на заплащането им на собствениците. Допуска се също в известни случаи имотите да се заплащат предварително, преди да настъпи моментът на осъществяването на мероприятията, за които са предвидени тези имоти.

В законопроекта се предвижда изграждането на отделните населени места да става въз основа на предварително разработени планове за икономическото развитие и териториалното устройство на съответните райони и промишлени центрове. Без районни териториални планове не може да се установи пълна съгласуваност при изграждането на новите промишлени селища, пътища, железопътни линии, язовири, напоятелни системи и др., което довежда до нецелесъобразно строителство и големи загуби за народното стопанство.

В законопроекта се предвижда Комитетът по строителство и архитектура при Министерския съвет да установява строителни и градоустройствени норми и правила, да взема решения по устройството на масовия градски транспорт, по

начина за електроснабдяването и топлофикацията, по създаването на градски градоустройствени съвети и да определя случаите, при които трябва да се обявяват конкурси за изработване на проекти и др. С това ще се въведе по-добър ред и дисциплина в плановото изграждане на градовете и селата.

В предлагания законопроект се предвижда въпросите за вида, обсега, разглеждането и изменението на градоустройствените планове да се уредят изчерпателно в правилника за положение на закона, а въпросите за мероприятията, предвидени в градоустройствените планове, да се уреждат чрез държавното народностопанско планиране. Във връзка с това в законопроекта е предвидено съответно да се изменят или отменят някои членове на сегашния Закон за планово изграждане на населените места.

Моля Народното събрание да обсъди и утвърди приложениия законопроект.

Зам.-председател на Министерския съвет и председател на Държавния комитет по строителство и архитектура :

Р. Дамянов

Министър на комуналното стопанство и благоустройството:

Ст. Тончев

Председател на Българската академия на науките:

Т. Д. Павлов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Закона за планово изграждане на населените места

§ 1. Чл. 1 се изменя така:

„Плановото изграждане на населените места в Народна република България се извършва съгласно този закон под ръководството и контрола на Министерството на комуналното стопанство и благоустройството и народните съвети.“

Държавният комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет направлява дейността на всички ведомства във връзка с плановото изграждане на населените места“.

§ 2. В раздел I на част втора се добавя следният нов член 4а:

„Градоустройственото планиране на населените места се извършва въз основа на предварително изработени схеми за териториално-икономическо планиране на съответните райони.“

§ 3. Към чл. 5 се добавя следната нова алинея II:

„Градоустройственият план се придружава от програма за осъществяване на мероприятията по него.“

§ 4. Към чл. 6 се добавя нова алинея IV:

„В правилника за приложение на този закон се определя за кои населени места се изработват общи или частични градоустройствени планове.“

§ 5. Членове 7 и 8 се отменят.

§ 6. Чл. 9 се изменя така:

„Градоустройствените планове се изработват въз основа на задания за проектиране. Заданието обхваща развитието на населените места за текущия период по държавния народностопански план и перспективното им развитие за следващите 15—20 години.“

§ 7. Чл. 10 се изменя така:

„Изработените градоустройствени планове се разглеждат и приемат по реда, посочен в правилника за приложение на този закон.

Те се утвърждават с указ.“

§ 8. Членове 11 и 12 се отменят.

§ 9. Чл. 15 се изменя така:

„При нужда, до създаване на регулационните планове по предходния член, Съветът по планово изграждане на населените места при Министерството на комуналното стопанство и благоустройството или окръжните и градските градоустройствени съвети с участие и на представител на проектантската организация, изработила градоустроиствения план, решават за кои части на населеното място (местности, квартали или части от квартали) съществуващите регулации ще останат в сила и за кои ще трябва да се създадат нови регулации, съобразени с градоустройствения план.

Решенията на окръжните и градските градоустройствени съвети се одобряват от министъра на комуналното стопанство и благоустройството по предложение на изпълнителния комитет на съответния окръжен народен съвет, а за София по предложение на изпълнителния комитет на градския народен съвет. Решенията на Съвета по планово изграждане на населените места се одобряват също от министъра на комуналното стопанство и благоустройството. Съществуващите дотогава улични и дворищни регулации на частите, за които ще бъдат създадени нови регулации, се считат обезсилени.“

§ 10. Членове 18, 19, 20, 21 и 22 се отменят.

§ 11. Заглавието на раздел II от част втора се изменя така:

„Функции на органите по градоустройство и архитектура.“

§ 12. Чл. 24 получава следната редакция:

„Във връзка със задачите по планово изграждане на населените места Държавният комитет по строителство и архитектура:

1. По предложение на Министерството на културата решава кои населени места или части от населени места (квартали, ансамбли или отделни улици) са с историческо или архитектурно-музейно значение. Тези решения на комитета се утвърждават от Министерския съвет и се обнародват в „Известия на Президиума на Народното събрание“.

2. Установява правила за архитектурно-градоустройствено единство при застрояване на населените места, както и за архитектурно-художествения вид и украсите на сградите. Тези правила влизат в сила от деня на обнародването им в „Известия на Президиума на Народното събрание“.

3. Взема решения относно вида, характера и местоположението на паметници и други важни обекти.

4. Взема решения по устройството на масовия градски транспорт, както и по начина за електроснабдяване, топлофикация, газификация и за осъществяване на други важни благоустройствени мероприятия в населените места.

5. Решава в кои случаи изработването на проекти за важни или сложни обекти по планово изграждане на населените места трябва да стане с конкурс и одобрява програмите за тези конкурси.

6. Взема решения по всички други въпроси, посочени в действащите разпоредби.

С решение на комитета, утвърдено от Министерския съвет, се допускат отклонения от установените с правителствени разпоредби градоустройствени норми.“

§ 13. Чл. 25 се изменя така:

„При Министерството на комуналното стопанство и благоустройството се създава Съвет по планово изграждане на населените места. Съставът и функциите на съвета се определят с правилника за приложение на този закон.“

§ 14. Членове 26 и 27 се отменят.

§ 15. Чл. 28 се изменя така:

„При окръжните народни съвети се създават окръжни градоустройствени съвети. Съставът и функциите на тези съвети се определят с правилника за приложение на този закон“.

§ 16. Чл. 29 се отменя.

§ 17. Към чл. 30 се добавят следните нови алинеи II и III:

„Във връзка с осъществяването на важни задачи по градоустройството със заповед на председателя на Държавния комитет по строителство и архитектура, по доклад на министъра на комуналното стопанство и благоустройството могат

да се създават градоустройствени съвети и при други градски народни съвети

Градските градоустройствени съвети изпълняват за съответните градове функциите на окръжните градоустройствени съвети.“

§ 18. Членове 31 и 32 се отменят.

§ 19. Чл. 37 се изменя така:

„Дворищната регулация установява строителните парцели. Правилата по отреждане на парцелите се установяват в правилника за приложение на този закон.“

§ 20. Чл. 39 се изменя така:

„Недвижимите имоти на частни лица и обществени организации, отредени за мероприятия по улично-регулационния план, се считат отчуждени от деня на обезщетяване на собственика съгласно правилника за приложение на този закон. Приобретателят на такива имоти — до обезщетяване на собственика — има правата и задълженията на своя праводател по този закон.

Собствениците на недвижими имоти, засегнати от предвиденията на градоустройствения план или отредени за мероприятия по улично-регулационния план, могат да бъдат обезщетявани и предварително в случаите и при условията, предвидени в правилника за приложение на този закон.

Собствеността на припадените по дворищно-регулационния план недвижими имоти към парцели на други лица се придобива по силата на самия план.“

§ 21. Чл. 44, ал. I се изменя така:

„Недвижимите имоти, отредени за мероприятия по улично-регулационния план, се заплащат по цени съгласно Закона за собствеността.“

§ 22. Ал. I на чл. 52 се изменя така:

„Застрояването на населените места става с оглед на тяхното цялостно архитектурно-градоустройствено изграждане и оформяване по „строителни правила, установени съгласно чл. 24, точка 2.“

Ал. II на чл. 52 се отменя.

§ 23. След чл. 54 се създава нов чл. 54а:

„Със заповед на министъра на комуналното стопанство и благоустройството, по предложение на изпълнителния комитет на градския народен съвет могат да се отчуждават идеални части от парцели в градовете с оглед съществуващите в тях сгради да бъдат надстроявани или пристроявани от народния съвет или жилищно-строителни кооперации съгласно действащите градоустройствени и строителни правила.

Правилата по отчуждаването, надстрояването и пристрояването се установяват в правилника за приложение на този закон.“

§ 24. В част втора след раздел V се добавя следният нов раздел:

„VI. Отреждане на парцели за държавно, обществено, групово и кооперативно жилищно строителство на комплекси от сгради или отделни сгради.

1. Общи положения

Чл. 55а. В съответствие с градоустройствените изисквания на населените места министърът на комуналното стопанство и благоустройството съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура може със заповед да отрежда парцели за държавно и обществено жилищно строителство на комплекси от сгради или отделни сгради.

Тези парцели се застрояват от съответните учреждения, предприятия и обществени организации, след като бъдат отчуждени съгласно чл. 39, ал. I.

По реда на ал. I могат да се отреждат парцели за групово или кооперативно жилищно строителство на комплекси от сгради или отделни сгради. Министърът на комуналното стопанство и благоустройството по предложение на съответния народен съвет определя кои от отредените парцели се застрояват групово и кои с кооперативни жилищни сгради.

Чл. 55б. Имотите, включени в парцелите по предходния член, се оценяват съгласно одобрена от Министерския съвет нарочна тарифа.

2. Групово жилищно строителство

Чл. 55в. Парцелите за групово жилищно строителство се застрояват от окръжните или градските народни съвети.

На собствениците на имотите се отстъпват жилища в сградата, която ще се построи в парцела, или — с тяхно съгласие — в друга сграда, като се държи сметка за стойността на имота им. С оглед на семейното положение на собственика може да му бъде отстъпено жилище и с по-голяма стойност при доплащане.

Жилищата за собствениците се определят въз основа на утвърдения архитектурен проект преди започване на строежа с решение на изпълнителния комитет на народния съвет, одобрено от министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

Собственикът може да се откаже да получи жилище. В такъв случай той се обезщетява в брой.

Собствениците, които имат в населеното място и друг имот, достатъчен за техните и за членовете на семейството им жилищни нужди, по решение на изпълнителния комитет на народния съвет, одобрено от министъра на комуналното стопанство и благоустройството, след съгласуване с министъра на финансите могат да бъдат обезщетени в брой.

Чл. 55г. Когато собствениците на имотите получават жилище в сградата, която ще се построи, за нея се прилагат правилата за етажната собственост. Дяловете на отделните собственици в общите части, включително тези на държавата, са съразмерни на стойността на жилищата и се определят с решението по ал. III на предходния член. Решението има силата на акт за придобиване на собствеността на припадащите се на жилищата части от парцела и от общите части на сградата, която ще се построи.

Когато собствениците на имотите не получават жилище в сградата, която ще се построи, отреденият парцел за групово жилищно строителство се отчуждава с решение на изпълнителния комитет на народния съвет, одобрено от министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

Чл. 55д. Включените в парцела имоти могат да бъдат предмет на сделки с вещно-правно действие до решението, с което се определя жилище за собственика, съответно до отчуждаването на парцела съгласно алинея последна на предходния член.

Чл. 55е. Народният съвет може да продава на гражданите жилища в сградите, които ще се построят.

3. Кооперативно жилищно строителство

Чл. 55ж. Парцелите за кооперативно жилищно строителство се застрояват от жилищно-строителни кооперации, определени с решение на изпълнителния комитет на народния съвет, одобрено от министъра на комуналното стопанство и благоустройството. Решението има силата на акт за придобиване на собствеността на парцела от кооперацията.

Собствениците на включените в парцела имоти са по право членове на жилищно-строителната кооперация. На тях се отстъпват жилища в сградата, която ще се построи, като се държи сметка за стойността на имота им. С оглед на семейното положение на собственика може да му бъде отстъпено жилище и с по-голяма стойност при доплащане.

Собственикът може да се откаже от участие в кооперацията. В такъв случай той се обезщетява в брой.

Собственици, които имат в населеното място и друг имот, достатъчен за техните и на членовете на семейството им жи-

лични нужди, по решение на изпълнителния комитет на народния съвет, одобрено от министъра на комуналното стопанство и благоустройството, след съгласуване с министъра на финансите могат да бъдат изключени от участие в кооперацията. В такъв случай те се обезщетяват в брой.

Чл. 55з. Включените в парцела имоти могат да бъдат предмет на сделки с вещно-правно действие до деня на решението по ал. I на предходния член.

4. Заключителна разпоредба

Чл. 55и. Правилата относно: реда и начина за отреждане на парцелите и за извършване на оценките; условията и реда за определяне на жилищно-строителните кооперации, които ще застрояват парцелите; условията и реда за отстъпване на жилищата и издаване на нотариални актове за тях; преминаване на вещните и данъчните тежести от включените в парцела имоти върху жилищата в построената сграда; условията за използване и поддържане на имотите до извършване на строежа в парцела; условията и реда за продажбата на жилища от народния съвет и др. се установяват в правилника за приложение на този закон.

§ 25. Чл. 60, ал. I се изменя така:

„Недвижимите имоти на частни лица и обществени организации, необходими за мероприятията по водоснабдяване, канализация, електроснабдяване, топлофикация, газификация и други благоустройствени мероприятия, се отчуждават по обосновано предложение на изпълнителния комитет на народния съвет със заповед на министъра на комуналното стопанство и благоустройството след съгласуване с Държавния комитет по строителство и архитектура.“

§ 26. След чл. 65 се добавя следният нов член:

„Чл. 65а. Незастроените вътрешни части на парцелите в градовете могат със съгласие на собствениците да се обединяват с цел да се образуват вътрешноквартални градини.

Вътрешнокварталните градини се изграждат и поддържат от обитателите на квартала и градския народен съвет.“

§ 27. След част трета се добавя нова част четвърта, като досегашната част четвърта става част пета.

„Част четвърта

Контрол

Чл. 66а. Министерството на комуналното стопанство и благоустройството и под негово ръководство народните съве-

ти упражняват държавен технически контрол по плановото изграждане на населените места съобразно с действащите разпоредби.

Чл. 66б. В страната могат да се извършват строежи на държавата, обществените организации и частни лица само ако те са разрешени съгласно правилника за приложение на този закон и другите действащи разпоредби.

Чл. 66в. Строежи, извършвани без строително разрешение или при неспазване на строителните книжа или действащите разпоредби, се спират.

Строежи, извършени без строително разрешение или при неспазване на строителните книжа, се събарят, ако са недопустими по действащите разпоредби.

Строежи, извършени с недоброкачествени или неподходящи материали или противно на техническите правила и изисквания, се събарят, ако представляват опасност за експлоатация и не могат да се заздравят.“

§ 28. Ал. I, изречение първо на чл. 67 се изменя така:

„Който наруши този закон и разпоредбите по приложението му, както и решенията и предписанията, основани на тях, ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, се наказва с глоба до 2000 лв., а ако нарушението се повтори или продължи — с глоба до 4000 лв.“

Ал. II на чл. 67 се изменя така:

„По предходната алинея се наказват и изпълнителите и техническите ръководители на строеж, който се извършва в нарушение на действащите разпоредби или противно на техническите правила и изисквания.“

§ 29. След чл. 67 се добавя следният нов чл. 68:

„Лицата, които под каквато и да е форма упражняват частна техническа практика, без да имат право за това, лицата, които подписват или представят като свои изработени от другито планове, проекти и книжа по строителството, и лицата, които изпълняват техническо ръководство на строежи, без да имат право за това — ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание — се наказват с глоба до 4000 лв.

В горните случаи виновните лица с техническа правоспособност могат да бъдат лишени от нея за срок до две години с мотивирана заповед на министъра на комуналното стопанство и благоустройството.“

§ 30. Досегашният чл. 68 става чл. 69, а чл. 69 се отменя.

§ 31. Чл. 70 се изменя така:

„За нарушенията по членове 67, 68 и 69 се съставят актове от съответните длъжностни лица при Държавния комитет по строителство и архитектура, Министерството на комунал-

ното стопанство и благоустройството и народните съвети.“

§ 32. Алинеи I и II на чл. 71 се изменят, както следва:

„Въз основа на съставените актове председателят на Държавния комитет по строителство и архитектура, съответно министърът на комуналното стопанство и благоустройството или натоварени от тях длъжностни лица, издават наказателни постановления за налагане на глоби по членове 67, 68 и 69.

За тези наказателни постановления се прилагат разпоредбите на глава XXVIII от Наказателно-процесуалния кодекс.“

§ 33. След чл. 74 се добавя следният нов чл. 74а:

„Разпоредбите на чл. 39, ал. I, се прилагат и по отношение на досегашни улични регулации, освен ако до влизане в сила на това изменение и допълнение на закона имотът е зает по законния ред или дължимото за него обезщетение е изцяло или отчасти изплатено.“

§ 34. В раздел III на част пета се добавят следните нови членове:

„Чл. 746. Министерският съвет може да предвижда задължения за собствениците на недвижими имоти и ограничения на собствеността във връзка с мероприятията по плановото изграждане на населените места, както и в интерес на общата и противопожарната сигурност, естетиката, здравеопазването и пр.

Чл. 75а. Законът за наемите не се прилага по отношение на помещенията в сгради, обявени за архитектурни паметници.

Условията и редът за изваждане на заварените наематели на такива помещения, както и за изваждане на обитатели, които нарушават правилата по запазване и използване на сградите — архитектурни паметници, се установяват в правилника за приложение на този закон.

Чл. 75б. За имотите — архитектурни паметници, не се събира данък върху сградите.“

§ 35. Чл. 76 се изменя така:

„По производствата за оценки и определяне на обезщетения; за създаване, одобряване и изменение на регулационни и нивелетни планове, както и за издаване, вписване и обезсилване на нотариални актове и решения; учредяване, преминаване и заличаване на ипотeki и други вещни тежести, издаване на изпълнителни листове; въводи във владение; извършване на доброволна делба, съдебна делба и публична продажба на съсобствени парцели по този закон и разпоредбите по приложението му не се събират данъци и такси по Закона за местните данъци и такси, Закона за държавните такси и другите действащи разпоредби.“

§ 36. Чл. 77 получава следната редакция:

„За приложението на този закон се издава правилник, утвърден от Министерския съвет по доклад на председателя на Държавния комитет по строителство и архитектура и министъра на комуналното стопанство и благоустройството.

Правилникът за планово изграждане на населените места и всички други разпоредби, издадени въз основа на Закона за планово изграждане на населените места, доколкото не противоречат на това изменение и допълнение, запазват действието си до издаването на съответните нови разпоредби.

До издаване на правилника по ал. I Министерският съвет може да утвърждава правила, а председателят на Държавния комитет по строителство и архитектура и министърът на комуналното стопанство и благоустройството — да издават временни наредби по приложението на този закон. Наредбите на министъра на комуналното стопанство и благоустройството се издават съгласувано с Държавния комитет по строителство и архитектура.“

§ 37. Алинеи II и III на чл. 78 се отменят.“

Председател Фердинанд Козовски: Другари народни представители, Бюрото предлага с това работата на днешното заседание да завърши и следващото заседание да се състои в понеделник, 2 юли 1956 г., 15 часа. Има ли други предложения? — Няма.

Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Приема се.

Закривам заседанието.

(Закрито в 11 ч. 35 м.)

Председател: Ф. Козовски.

Секретари: { 1. В. Димитров
2. Н. Гаврилова

Стенограф: В. Йонков